

Literatura ACTA MEDICINAE 15/2024 Praktický lékař

- 3 **Péče zaměřená na člověka jako základní princip všeobecného praktického lékařství a jak ji můžeme učit**
MUDr. Martin Seifert Kabinet praktického lékařství, 3. LF UK, Ústav všeobecného lékařství, 1. LF UK, Praha
- 3 **Odpovídá péče poskytovaná chronicky nemocným pacientům jejich potřebám a očekáváním?**
doc. MUDr. Bohumil Seifert, Ph.D. | MUDr. Norbert Král, Ph.D. Ústav všeobecného lékařství, 1. LF UK, Praha
- 3 **Diagnostické přístroje ve všeobecném praktickém lékařství**
MUDr. Dušan Zhoř VLP Kyjov, s. r. o.
MUDr. David Halata Praktický lékař pro dospělé, Hošťálková
- 4 **Národní zdravotnický informační portál: motivace, výsledky a perspektivy**
RNDr. Martin Komenda, Ph.D., MBA Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, Lékařská fakulta, Masarykova univerzita, Brno
- 4 **Aktuální doporučení pro očkování seniorů ve všeobecné praxi**
prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D. Ústav preventivního lékařství, Univerzita Karlova – Lékařská fakulta v Hradci Králové; Výzkumný ústav biomedicínských věd, Hradec Králové
- 4 **Záněty předního segmentu oka a jejich léčba**
MUDr. Klára Dusová | prof. MUDr. Petra Svozílková, Ph.D. Oční klinika, 1. LF UK a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze
- 4 **Jak přistupovat k poruchám srdeční frekvence u pacientů v nízkém kardiovaskulárním riziku**
prof. MUDr. Věra Adámková, CSc. Institut klinické a experimentální medicíny, Praha
- 4 **DOAC v rukách praktických lékařů**
doc. MUDr. Tomáš Kvasnička, CSc. Trombotické centrum ÚLBDL, VFN a 1. LF UK, Praha
- 5 **Organizace péče o pacienty s akutní ischemickou cévní mozkovou příhodou v České republice**
MUDr. Linda Machová, Ph.D. Centrum klinických neurověd Lékařské fakulty Ostravské univerzity, Ostrava
doc. MUDr. Ondřej Volný, Ph.D., FESO Centrum klinických neurověd Lékařské fakulty Ostravské univerzity, Ostrava; Neurologická klinika, Fakultní nemocnice Ostrava
- 5 **Variabilita krevního tlaku v ambulantní praxi: Jak s ní pracovat?**
MUDr. Alena Hruběš Krajčoviechová, Ph.D. Centrum kardiovaskulární prevence 1. LF UK a Fakultní Thomayerovy nemocnice, Praha
- 5 **Chronické žilní onemocnění**
MUDr. PhDr. Zdeňka Nováková, Ph.D. Praktický lékař pro dospělé, Hrušovany u Brna
- 6 **Betablokátory v léčbě hypertenze. Klidová tepová frekvence jako nezávislý kardiovaskulární rizikový faktor**
MUDr. Július Gelžinský, Ph.D. Interní ambulance, EUC Klinika Plzeň
- 6 **Možnosti léčby pacientů s čerstvě zachycenou demencí v ordinaci praktického lékaře**
prof. MUDr. Martin Vališ, Ph.D., FEAN Výzkumný ústav biomedicínských věd, Hradec Králové; International Clinical Research Center, Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně
MUDr. Simona Halúsková Neurologická klinika, Pardubická nemocnice – Nemocnice Pardubického kraje a LF UK v Hradci Králové
- 6 **Jak zlepšit kvalitu života pacientů s migrénou**
MUDr. Ingrid Niedermayerová Neurologie Brno, s. r. o., a II. neurologická klinika, LF a FN Brno
- 7 **Léčba deprese venlafaxinem**
prof. MUDr. Eva Češková, CSc. Psychiatrická klinika, LF MU a FN Brno; KPN LF Univerzity Ostrava, Oddělení psychiatrie, FN Ostrava
- 7 **Někdy i malá změna, může změnit celý život aneb Syntroxine v praxi – kazuistika**
MUDr. Kateřina Himmelová, MBA Hi-dent, s. r. o., diabetologicko-endokrinní ambulance, Ostrava
- 7 **Použití Syntroxinu v každodenní praxi – kazuistika**
MUDr. Milena Budíková INTERKRIN, s. r. o., Ústí nad Labem
- 7 **Racekadotril v léčbě průjmu**
doc. MUDr. Jiří Slíva, Ph.D. Ústav farmakologie, 3. LF UK, Praha

- 8 Racionální léčba infekcí dýchacích cest v ordinaci praktického lékaře s ohledem na antibiotickou rezistenci
MUDr. Ludmila Bezdíčková ordinace praktického lékaře, Praha 6; Katedra všeobecného praktického lékařství, IPVZ, Praha,
MUDr. Pavel Vychytil ordinace praktického lékaře, Letohrad; Kabinet veřejného zdravotnictví, 3. LF UK, Praha

Péče zaměřená na člověka jako základní princip všeobecného praktického lékařství a jak ji můžeme učit

MUDr. Martin Seifert Kabinet praktického lékařství, 3. LF UK, Ústav všeobecného lékařství, 1. LF UK, Praha

- 1 Dostupné z: <https://www.woncaeurope.org/page/our-core-values>, vyhledáno 8. 10. 2024.
- 2 Seifert, B. – Býma, S.: *Všeobecné praktické lékařství*. Galén, Praha, 2024.
- 3 Seifert, B. – Býma, S. – Seifert, M.: *Primární péče. Všeobecné praktické lékařství*. Karolinum, 2023.
- 4 Seifert, M. – Večeřová Procházková, A. – Stackeová, D., et al.: *Funkční a persistentní tělesné potíže: psychosomatický přístup. Doporučený postup SVL ČLS JEP*. Praha, 2023.
- 5 Tongue, J. R. – Epps, H. R. – Forese, L. L.: Communication skills for patient-centered care: research-based, easily learned techniques for medical interviews that benefit orthopaedic surgeons and their patients. *J Bone Joint Surg Am*, 2005, 87, s. 652–658.
- 6 King, A. – Hoppe, R. B.: „Best practice“ for patient-centered communication: a narrative review. *J Grad Med Educ*, 2013, 5, s. 385–393.
- 7 Kurtz, S. M. – Silverman, J. D.: The Calgary-Cambridge Referenced Observation Guides: an aid to defining the curriculum and organizing the teaching in communication training programmes. *Med Educ*, 1996, 30, s. 83–89.
- 8 Soukup, J.: *Motivační rozhovory v praxi*. Portál, 2020. Dostupné z: <http://www.motivacnizhovory.cz/>, vyhledáno 8. 10. 2024.
- 9 Rollnick, S.: MI in Health Care. 2018. Dostupné z: <https://psychwire.com/free-resources/q-and-a/y44w57/mi-in-health-care>, vyhledáno 8. 10. 2024.
- 10 Motivation interviewing in brief consultations. *BMJ learning*. Dostupné z: https://new-learning.bmj.com/course/10051582/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=prospectinginterviewing&gad_source=1&gclid=EAlal-QobChMllay7br-iAMVJODbX0ZTQAeEAYASAAEgI4dvD_BwE, vyhledáno 8. 10. 2024.
- 11 Bradford VTS Online Resources. Dostupné z: <https://www.bradfordvts.co.uk/communication-skills/teach-communication-skills/consultation-microskills-tasksheets/>, vyhledáno 8. 10. 2024.

Odpovídá péče poskytovaná chronicky nemocným pacientům jejich potřebám a očekáváním?

doc. MUDr. Bohumil Seifert, Ph.D. | MUDr. Norbert Král, Ph.D. Ústav všeobecného lékařství, 1. LF UK, Praha

- 1 de Boer, D. – Van den Berg, M. – Ballester, M., et al.: Assessing the outcomes and experiences of care from the perspective of people living with chronic conditions, to support countries in developing people-centred policies and practices: study protocol of the International Survey of People Living with Chronic Conditions (PaRIS survey). *BMJ Open*, 2022, 12, e061424.
- 2 Valderas, J. M. – Porter, I. – Martin-Delgado, J., et al.: Development of the Patient-Reported Indicator Surveys (PaRIS) conceptual frame work to monitor and improve the performance of primary care for people living with chronic conditions. *BMJ Qual Saf*, 2024, bmjqs-2024-017301.
- 3 Patient-Reported Indicator Surveys (PaRIS). OECD. Dostupné z: <https://www.oecd.org/en/about/programmes/patient-reported-indicator-surveys-paris.html>, vyhledáno 8. 10. 2024.
- 4 Představení projektu PaRIS. Poslední aktualizace 2024. MZ ČR. Dostupné z: <https://mzd.gov.cz/predstaveni-projektu-paris/>, vyhledáno 8. 10. 2024.

Diagnostické přístroje ve všeobecném praktickém lékařství

MUDr. Dušan Zhoř VLP Kyjov, s. r. o.

MUDr. David Halata Praktický lékař pro dospělé, Hošťálková

- 1 Li, X. – Dunn, J. – Salins, D., et al.: Digital health: Tracking physiomes and activity using wearable biosensors reveals useful health-related information. *PLoS Biology*, 2017, 18, e3000586, doi.org/10.1371/journal.pbio.2001402.
- 2 Moriarty, C. – Schafer, J. – Tucker, C.: The impact of COVID-19 on digital health: Challenges and opportunities. *JMIR Public Health and Surveillance*, 2020, 6, e19976.
- 3 Basu, S. – Phillips, R. S. – Bitton, A.: Primary care in the United States: Innovations and trends. *JAMA Network Open*, 2020, 3, e209635.
- 4 Fitzgerald, K. A. – Dooley, J.: Subspecialization in general practice: Australian trends and implications for primary care. *Australian Journal of General Practice*, 2020, 49, s. 658–663.
- 5 Petersen, I. – Kristensen, T.: Sustainable primary care: Nordic perspectives on teamwork and equipment sharing. *Scandinavian Journal of Primary Health Care*, 2020, 38, s. 343–350.
- 6 Wong, Z. S. Y. – Zhang, D.: The European perspective on primary care: Advancements and challenges. *Lancet Digital Health*, 2020, 2, s. e314–e322.
- 7 Růžička, J., et al.: Postprandiální glykemie a její význam v kontrole diabetu. *Česká diabetologická revue*, 2021, dostupné z: <https://www.diabetes-cz.cz/casopis/21/1/postprandiální-glykemie-a-její-vyznam-v-kontrole-diabetu>, vyhledáno 25. 9. 2024.
- 8 Černá, E.: Význam HbA_{1c} v monitorování diabetu. *Moderní medicína*, 2021, dostupné z: <https://www.lf3.cuni.cz/3LF-81-version1-2019-09.pdf>, vyhledáno 25. 9. 2024.
- 9 Kovář, J.: Rychlé testy na streptokoky a jejich klinické využití. *Klinická infekční medicína*, 2020, dostupné z: <https://www.infectologie.cz/clanek/rychle-testy-na-streptokoky-a-jejich-klinicke-vyuziti>, vyhledáno 25. 9. 2024.
- 10 Novák, L.: CRP jako marker zánětu: Klinické aplikace. *Česká lékařská revue*, 2018, dostupné z: <https://www.zanety.cz/crp>, vyhledáno 25. 9. 2024.
- 11 Šebek, M.: D-dimer a jeho použití v diagnostice tromboembolických onemocnění. *Hematologická revue*, 2021, dostupné z: <https://www.haematologie.cz/d-dimer>, vyhledáno 25. 9. 2024.
- 12 Petrů, K.: Troponin I v diagnostice akutního infarktu myokardu. *Kardiologická revue*, 2022, dostupné z: <https://www.kardiologie.cz/troponin>, vyhledáno 25. 9. 2024.
- 13 Malý, V.: *Screening kolorektálního karcinomu a test na okultní krvácení*. Česká onkologická společnost, 2019. Dostupné z: <https://www.onkologie.cz/screening-kolorektálního-karcinomu-a-test-na-okultní-krvaceni>, vyhledáno 25. 9. 2024.
- 14 Bláha, T.: Analýza moči v diagnostice diabetu a infekcí. *Česká nefrologická revue*, 2020, dostupné z: <https://www.nefrologie.cz/analiza-moci-v-diagnostice-diabetu-a-infekci>, vyhledáno 25. 9. 2024.
- 15 Jirásek, P.: INR a nová antikoagulační (NOAK): Současný stav. *Klinická farmakologie*, 2021, dostupné z: <https://www.antikoagulancia.cz/inr-a-nove-antikoagulancia-noak>, vyhledáno 25. 9. 2024.
- 16 Novák, J.: Mikroskopie periferní krve v primární péči: indikace a aplikace. *Česká hematologická revue*, 2021, dostupné z: <https://www.hematologie.cz/mikroskopie-periferie>, vyhledáno 25. 9. 2024.
- 17 Hamajima, N. – Sugimoto, T. – Hasebe, R., et al.: Medical facility statistics in Japan. *Nagoya J Med Sci*, 2017, 79, s. 515–525.
- 18 Kozíar Vašáková, M. – Koudelková, M., et al.: *Populační pilotní program časného záchytu karcinomu plic: aktualita a shrnutí práce komise*. Nsc.uzis.cz, 5. 12. 2023. Dostupné z: <https://prevon.uzis.cz/res/file/prezentace/2023-12/06-koziar-vasakova-koudelkova.pdf>, vyhledáno 25. 9. 2024.
- 19 Quanyang, W. – Yao, H. – Sicong, W., et al.: Artificial intelligence in lung cancer screening: Detection, classification, prediction, and prognosis. *Cancer Med*, 2024, 13, s. e7140.
- 20 Macias-Konstantopoulos, W. L. – Collins, K. A. – Diaz, R., et al.: Race, healthcare, and health disparities: a critical review and recommendations for advancing health equity. *West J Emerg Med*, 2023, 24, s. 906–918.
- 21 Plaska, M. – Vieth, E. A.: The community health center: an enduring model for the past and future. *J Ambul Care Manage*, 1995, 18, s. 3–8.
- 22 Kakkar, P. – Kakkar, T. – Patankar, T., et al.: Current approaches and advances in the imaging of stroke. *Dis Model Mech*, 2021, 14, dmm048785.
- 23 Koska, I. Ö. – Selver, A.: Artificial intelligence in stroke imaging: a comprehensive review. *Eurasian J Med*, 2023, 55, s. S91–S97.
- 24 Cherryman, G.: Imaging in primary care. *Br J Gen Pract*, 2006, 56, s. 563–564.
- 25 Herring, S. A. – Taylor, D. C.: MRI in the evaluation of musculoskeletal injuries: A primary care perspective. *J Am Board Fam Med*, 2018, 98, s. 353–359.
- 26 Spector, S. L. – Lotan, A. – English, G., et al.: Comparison between transillumination and the roentgenogram in diagnosing paranasal sinus disease. *J Allergy Clin Immunol*, 1981, 67, s. 22–26.
- 27 Geslien, G. E. – Fisher, J. R., et al.: Transillumination in breast cancer detection: screening failures and potential. *AJR Am J Roentgenol*, 1985, 144, s. 619–622.
- 28 Galloway, J. M. – Gibson, J. – Dalrymple, J.: Endoscopy in primary care—a survey of current practice. *Br J Gen Pract*, 2002, 52, s. 536–538.
- 29 Screeningové programy. 2024, MZ ČR. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/310-screeningove-programy>, vyhledáno 2. 10. 2024.
- 30 Jerger, J.: Clinical experience with impedance audiometry. *Arch Otolaryngol*, 1970, 92, s. 311–324.
- 31 Roeser, R. J. – Valente, M. – Hosford-Dunn, H. (eds.): *Audiology: Diagnosis*. 2007, New York, Thieme Medical Publishers.
- 32 Bagai, A. – Thavendiranathan, P. – Detsky, A. S.: Does this patient have hearing impairment? *JAMA*, 2006, 295, s. 416–428.
- 33 Council for Clinical Certification in Audiology and Speech-Language Pathology of the American Speech-Language-Hearing Association. (2018). 2020 Standards for the Certificate of Clinical Competence in Audiology. Dostupné z: www.asha.org/certification/2020-Audiology-Certification-Standards/, vyhledáno 2. 10. 2024.
- 34 Appelberg, E. – Viitasalo, S. – Hafrén, L., et al.: Digital otoscopy in remote consultations. *Laryngoscope Investig Otolaryngol*, 2024, 9, e70003.
- 35 Pedrosa, A. F. – Morais, P. – Lisboa, C., et al.: The importance of trichoscopy in clinical practice. *Dermatol Res Pract*, 2013, 2013, 986970.
- 36 Fee, J. A. – McGrady, F. P. – Rosendahl, C., et al.: Dermoscopy use in primary care: a scoping review. *Dermatol Pract Concept*, 2019, 9, s. 98–104.
- 37 Overbury, R. – Murtaugh, M. A. – Fischer, A., et al.: Primary care assessment of capillaroscopy abnormalities in patients with Raynaud's phenomenon. *Clin Rheumatol*, 2015, 34, s. 2135–2140.
- 38 Lukaski, H. C.: Bioelectrical impedance analysis in clinical practice: Implications for patients with chronic disease. *Am J Clin Nutrition*, 2013, 77, s. 512S–515S.
- 39 Khalil, S. F. – Mohkhtar, M. S. – Ibrahim, F.: The theory and fundamentals of bioimpedance analysis in clinical status monitoring and diagnosis of diseases. *Sensors*, 2014, 14, s. 10895–10928.
- 40 Catapano, A. – Trinchesi, G. – Cimmino, F., et al.: Impedance analysis to evaluate capillaroscopy abnormalities in physiological and pathological conditions. *Nutrients*, 2023, 15, s. 2264.
- 41 Compston, J. – Cooper, A. – Cooper, C., et al.: UK clinical guideline for the prevention and treatment of osteoporosis. *Arch Osteoporos*, 2017, 12, s. 43.
- 42 Blake, G. M. – Fogelman, I.: The role of DXA bone density scans in the diagnosis and treatment of osteoporosis. *Postgraduate Medical Journal*, 2007, 83, s. 509–517.
- 43 Šmahelová, A. – Kučera, P.: *Osteoporóza v kazuistikách*. 2013, Praha, Maxdorf/Jessenius.
- 44 Diage, T. R. – Johnson, G. – Ravipati, G.: Digital ankle-brachial index technology used in primary care settings to detect flow obstruction: a population based registry study. *BMC Res Notes*, 2013, 6, s. 404.
- 45 Kriti, C. Y. – Mohapatra, A. K. – Manu, M. K., et al.: Comparison of fractional exhaled nitric oxide, spirometry, and Asthma Control Test, in predicting asthma exacerbations: A prospective cohort study. *Lung India*, 2020, 37, s. 394–399.
- 46 Loewenthal, L. – Menzies-Gow, A.: FeNO in Asthma. *Semin Respir Crit Care Med*, 2022, 43, s. 635–645.
- 47 Gonzalez-Martin, C. – Pertega-Diaz, S. – Seoane-Pillado, T., et al.: Structural, dermal and ungual characteristics of the foot in patients with type II diabetes. *Medicina*, 2019, 55, s. 639.
- 48 Horáková, K.: *Retrogradní studie efektu terapie rázovou vlnou u funkčních poruch muskuloskeletálního systému*. 2013, Praha, UK, 2. LF, Klinika rehabilitace a tělovýchovného lékařství. Dostupné z: <https://>

- dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/61560, vyhledáno 2. 10. 2024.
- 49 Cotler, H. B. – Chow, R. T. – Hamblin, M. R., et al.: The use of low level laser therapy (LLLT) for musculoskeletal pain. *MOJ Orthop Rheumatol*, 2015, 2, s. 00068.
 - 50 Adams, V.: Electromyostimulation to fight atrophy and to build muscle: facts and numbers. *J Cachexia Sarcopenia Muscle*, 2018, 9, s. 631–634.
 - 51 Arabloo, J. – Hamouzadeh, P. – Eftekarizadeh, F., et al.: Health technology assessment of magnet therapy for relieving pain. *Med J Islam Repub Iran*, 2017, 31, s. 31.
 - 52 Vance, C. G. – Dailey, D. L. – Rakek, B. A., et al.: Using TENS for pain control: the state of the evidence. *Pain Manag*, 2014, 4, s. 197–209.
 - 53 Andersen, C. A. – Brodersen, J. – Davidsen, A. S., et al.: Use and impact of point-of-care ultrasonography in general practice: a prospective observational study. *BMJ Open*, 2020, 10, e037664.
 - 54 Škulec, R. – Čmurej, P. – Durila, M., et al.: Curriculum urgentní ultrasonografie pro specialisty v oboru urgentní medicína. *Anest intenziv Med*, 2018, 29, s. 338–345.
 - 55 Andersen, C. A. – Frandsen, A. K. – Valentiner-Branth, Ch., et al.: Introducing point-of-care ultrasound in Danish general practice—elucidating the use through a medical audit. *Fam Pract*, 2021, 38, s. 80–87.
 - 56 Andersen, C. A. – Holden, S. – Vela, J., et al.: Point-of-care ultrasound in general practice: a systematic review. *Ann Fam Med*, 2019, 17, s. 61–69.
 - 57 Andersen C. A. – Brodersen, J. – Davidsen, A. S., et al.: Use and impact of point-of-care ultrasonography in general practice: a prospective observational study. *BMJ Open*, 2020, 10, e037664.
 - 58 Buerger, A. M. – Clark, K. R.: Point-of-care ultrasound: a trend in health care. *Radiol Technol*, 2017, 89, s. 127–138.
 - 59 Carelli, F.: GP workloads in Europe. *Br J Gen Pract*, 2004, 54, s. 390.
 - 60 Fisher, R. F. – Croxson, C. H. – Ashdown, H. F., et al.: GP views on strategies to cope with increasing workload: a qualitative interview study. *Br J Gen Pract*, 2017, 67, s. e148–e156.
 - 61 Mengel-Jorgensen, T. – Jensen, M. B.: Variation in the use of point-of-care ultrasound in general practice in various European countries. Results of a survey among experts. *Eur J Gen Pract*, 2016, 22, s. 274–277.
 - 62 Smallwood, N. – Dachsle, M.: Point-of-care ultrasound (POCUS): unnecessary gadgetry or evidence-based medicine? *Clin Med*, 2018, 18, s. 219–224.
 - 63 Vargaliene, L. – Heerey, A. – Cox, C., et al.: Point-of-care testing in primary care: needs and attitudes of Irish GPs. *BJGP Open*, 2018, 1, bigpopen17X101229.
 - 64 Halata, D. – Zhoj, D. – Seifert, B. – Škulec, R.: Implementace point-of-care ultrazvukového vyšetření v primární péči v České republice. *Praktický lékař*, 2021, 101, s. 201–204.
 - 65 Bahner, D. P. – Adkins, E. J. – Hughes, D., et al.: Integrated medical school ultrasound: development of an ultrasound vertical curriculum. *Crit Ultrasound J*, 2013, 5, s. 6.
 - 66 Rempell, J. S. – Saldana, F. – DiSalvo, D., et al.: Pilot point-of-care ultrasound curriculum at harvard medical school: early experience. *West J Emerg Med*, 2016, 17, s. 734–740.
 - 67 Solomon, S. D. – Saldana, F.: Point-of-care ultrasound in medical education—stop listening and look. *N Engl J Med*, 2014, 370, s. 1083–1085.
 - 68 Wakefield, R. J. – Weerasinghe, A. – Tung, P., et al.: The development of a pragmatic, clinically driven ultrasound curriculum in a UK medical school. *Med Teach*, 2018, 40, s. 600–606.
 - 69 American Academy of Family Physicians (AAFP). Recommended Curriculum Guidelines for Family Medicine Residents Point of Care Ultrasound 2016. Dostupné z: https://www.aafp.org/dam/AAFP/documents/medical_education_residency/program_directors/Reprint290D_POCUS.pdf, vyhledáno 2. 10. 2024.
 - 70 The Danish College of General Practitioners (DSAM) Ultrasound interest group. Common trunk.

Národní zdravotnický informační portál: motivace, výsledky a perspektivy

RNDr. Martin Komenda, Ph.D., MBA Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, Lékařská fakulta, Masarykova univerzita, Brno

- 1 Národní zdravotnický informační portál. Praha, MZ ČR a ÚZIS ČR, 2024. www.nzip.cz.
- 2 Datové zpravodajství, NZIP.cz. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/modul/datove-zpravodajstvi>, vyhledáno 27. 9. 2024

Aktuální doporučení pro očkování seniorů ve všeobecné praxi

prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D. Ústav preventivního lékařství, Univerzita Karlova – Lékařská fakulta v Hradci Králové; Výzkumný ústav biomedicínských věd, Hradec Králové

- 1 ČVS: Doporučení České vakcinologické společnosti ČLS JEP pro očkování proti pneumokokovým onemocněním z 22. 12. 2022.
- 2 MZ ČR: Informace ke covidu-19. Informace o dostupných vakcínách z 23. 8. 2024. Dostupné z: <https://mzd.gov.cz/informace-o-dostupnych-vakcinach/>, vyhledáno 27. 8. 2024.
- 3 ČVS: Doporučení České vakcinologické společnosti ČLS JEP pro očkování proti pásovému oparu (herpes zoster) z 21. 9. 2023.
- 4 ČVS: Doporučení České vakcinologické společnosti ČLS JEP k očkování proti chřipce z 28. 6. 2023.
- 5 SPC Influvac Tetra. Datum revize textu: 11. 7. 2023.
- 6 SPC Vaxigrip Tetra. Datum revize textu: 21. 7. 2023.
- 7 SPC Efluelda. Datum revize textu: 21. 8. 2023.
- 8 SPC Prevenar 13. Datum posledního prodloužení registrace: 18. 9. 2014.
- 9 SPC Apexnar (Prevenar 20). Datum první registrace: 14. 2. 2022.
- 10 SPC Vaxneuvance. Datum první registrace: 13. 12. 2021.
- 11 SPC Pneumovax 23. Datum revize textu: 3. 11. 2022.
- 12 SPC Encepur pro dospělé. Datum revize textu: 15. 5. 2023.
- 13 SPC FSME Immun 0,5. Datum revize textu: 1. 8. 2021.
- 14 SPC Shingrix. Datum registrace 21. 3. 2018.
- 15 SPC Arexvy. Datum revize textu: 27. 6. 2024.
- 16 SPC Abrysvo. Datum registrace 23. 8. 2023.
- 17 SPC Adacel. Datum revize textu: 23. 3. 2023.
- 18 SPC Boostrix. Datum revize textu: 26. 4. 2023.
- 19 SPC Tetavax. Datum revize textu: 16. 5. 2023.

Záněty předního segmentu oka a jejich léčba

MUDr. Klára Dusová | prof. MUDr. Petra Svobílková, Ph.D. Oční klinika, 1. LF UK a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze

- 1 Heissigerová, J., et al.: *Oftalmologie pro pregraduální i postgraduální přípravu*. Praha, Maxdorf, 2023.
- 2 Svobílková, P., et al.: *Diagnostika a léčba očních zánětů*. Praha, Maxdorf, 2016.
- 3 Svobodová, M. – Palos, M.: Diagnostika a léčba červeného oka. *Interní Med*, 2013, 15, s. 69–74.
- 4 Bagheri, N. – Wajda, B. N., et al.: *Willisův oční manuál. Diagnostika a léčba očních chorob v praxi*. Praha, Triton, 2020.

Jak přistupovat k poruchám srdeční frekvence u pacientů v nízkém kardiovaskulárním riziku

prof. MUDr. Věra Adámková, CSc. Institut klinické a experimentální medicíny, Praha

- 1 Sarvan, Ç. – Özkurt, N.: Multi-objective advisory system for arrhythmia classification. *Biomedical Signal Processing and Control*, 2021, 69, 102838, doi: 10.1016/j.bspc.2021.102838.
- 2 Kórei, A. E. – Putz, Z. – Erzsébet, V. O., et al.: The handgrip test – A historical test for diabetic autonomic neuropathy or a marker of something else? *J Diabetes Complications*, 2024, 38, 108668.
- 3 Peichl, P. – Bulava, A. – Toman, O. – Kautzner, J.: Doporučení ESC pro diagnostiku a léčbu pacientů s komorovými arytmiemi a prevenci náhlé srdeční smrti 2022. Překlad zkráceného dokumentu připravený Českou kardiologickou společností. Zeppenfeld, K. – Tfelt-Hansen, J. – de Riva, M., et al.; ESC Scientific Document Group. *Cor Vasa*, 2023, 65, s. 186–235.
- 4 Nielsen, J. C. – Lin, Y.-J. – Jansen de Oliveira, F. M., et al.: European Heart Rhythm Association (EHRA) / Heart Rhythm Society (HRS) / Asia Pacific Heart Rhythm Society (APHRS) / Latin American Heart Rhythm Society (LAHRS) expert consensus on risk assessment in cardiac arrhythmias: use the right tool for the right outcome, in the right population. *Heart Rhythm*, 2020, 17, s. e269–e316.
- 5 ÚZIS: *Zdravotnická ročenka ÚZIS ČR*. 2022.
- 6 Táborský, M. – Vrablík, M. – Linhart, A., et al.: *Doporučené postupy pro prevenci kardiovaskulárních onemocnění*, 2021. *Klinické doporučené postupy* 2. Registrační číslo: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0008221.
- 7 Chen, W. – Thomas, J. – Sadatsafavi, M., et al.: Risk of cardiovascular comorbidity in patients with chronic obstructive pulmonary disease: a systematic review and meta analysis. *Lancet Respir Med*, 2015, 3, s. 631–639.
- 8 Parikh, N. I. – Gonzalez, J. M. – Anderson, C. A. M., et al.: Adverse pregnancy outcomes and cardiovascular disease risk: unique opportunities for cardiovascular disease prevention in women: a scientific statement from the American Heart Association. *Circulation*, 2021, 143, s. e902–e916.
- 9 Abrignani, F. L. – Maurizio, G. – Fabrizio, O., et al.: Multidisciplinary approach in atrial fibrillation: as good as gold. *J Clin Med*, 2024, 13, s. 4621.
- 10 Heinc, P.: Praktická doporučení pro léčbu fibrilace síní. *Inter Med Praxi*, 2004, 11, s. 524–530.
- 11 Migra, M. – Kovář, F. – Mokáč, M.: The arrhythmias in patients with diabetes mellitus. *Vnitř Lek*, 2013, 59, s. 361–365.
- 12 Fiala, M. – Haman, L. – Čihák, R.: Doporučení ESC pro diagnostiku a léčbu fibrilace síní, 2020. Souhrn dokumentu připravený Českou kardiologickou společností. *Cor Vasa*, 2021, 63, s. 135–161
- 13 Šztajzel, J.: Sexuality and cardiac arrhythmias. *Rev Med Suisse*, 2013, 9, s. 616–619.

DOAC v rukách praktických lékařů

doc. MUDr. Tomáš Kvasnička, CSc. Trombotické centrum ÚLBDL, VFN a 1. LF UK, Praha

- 1 Kvasnička, T. – Kvasnička, J. – Seifert, B.: *Antitrombotická prevence a léčba v primární péči. Doporučené diagnostické a terapeutické postupy pro všeobecné praktické lékaře*. 2023. SVL ČLS JEP, 2024.
- 2 Kvasnička, T. – Malíková, I. – Zenahliková, Z., et al.: Rivaroxaban – metabolism, pharmacologic properties and drug interactions. *Curr Drug Metab*, 2017, 18, s. 636–642.

- 3 SPC Xarelto. Dostupné z: http://www.emea.europa.eu/docs/cs_CZ/document_library/EPAR_-_Product_Information/human/000944/WC500057108.pdf, vyhledáno 30. 9. 2024.
- 4 SPC Eliquis. Dostupné z: http://www.emea.europa.eu/docs/cs_CZ/document_library/EPAR_Product_Information/human/002148/WC500107728.pdf, vyhledáno 30. 9. 2024.
- 5 SPC Pradaxa. Dostupné z: http://www.emea.europa.eu/docs/cs_CZ/document_library/EPAR_-_Product_Information/human/000829/WC500041059.pdf, vyhledáno 30. 9. 2024.
- 6 SPC Lixiana. Dostupné z: http://www.ema.europa.eu/docs/cs_CZ/document_library/EPAR_-_Product_Information/human/002629/WC500189045.pdf, vyhledáno 30. 9. 2024.
- 7 Kvasnička, T.: Antikoagulantia v ordinaci praktického lékaře. *Medical Tribune*, 2022, 2, s. 9–12.
- 8 Kvasnička, J. – Penka, M. – Kvasnička, T., et al.: Doporučení České společnosti pro trombózu a hemostázu České lékařské společnosti J. E. Purkyně pro bezpečnou léčbu novými perorálními antikoagulantii (NOAC) – dabigatran etexilátem, apixabanem a rivaroxabanem. *Vnitřní Léč*, 2015, 61, s. 537–546.
- 9 Lip, G. Y. – Frison, L. – Halperin, J. L., et al.: Comparative validation of a novel risk score for predicting bleeding risk in anticoagulated patients with atrial fibrillation: the HAS-BLED (hypertension, abnormal renal/liver function, stroke, bleeding history or predisposition, labile INR, elderly, drugs/alcohol concomitantly) score. *J Am Coll Cardiol*, 2011, 11, s. 173–180.
- 10 Kvasnička, J.: Nová perorální antikoagulantia. *Postgrad Med*, 2016, 18, s. 30–33.

Organizace péče o pacienty s akutní ischemickou cévní mozkovou příhodou v České republice

MUDr. Linda Machová, Ph.D. Centrum klinických neurověd Lékařské fakulty Ostravské univerzity, Ostrava

doc. MUDr. Ondřej Volný, Ph.D., FESO Centrum klinických neurověd Lékařské fakulty Ostravské univerzity, Ostrava; Neurologická klinika, Fakultní nemocnice Ostrava

- 1 GBD 2019 Stroke Collaborators: Global, regional, and national burden of stroke and its risk factors, 1990–2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. *Lancet Neurol*, 2021, 20, s. 795–820.
- 2 Saver, J. L. – Fonarow, G. C. – Smith, E. E., et al.: Time to treatment with intravenous tissue plasminogen activator and outcome from acute ischemic stroke. *JAMA*, 2013, 309, s. 2480–2488.
- 3 Saver, J. L. – Goyal, M. – van der Lugt, A., et al.: Time to treatment with endovascular thrombectomy and outcomes from ischemic stroke: a meta-analysis. *JAMA*, 2016, 316, s. 1279–1289.
- 4 Harbison, J. – Hossain, O. – Jenkinson, D., et al.: Diagnostic accuracy of stroke referrals from primary care, emergency room physicians, and ambulance staff using the face arm speech test. *Stroke*, 2003, 34, s. 71–76.
- 5 Aroor, S. – Singh, R. – Goldstein, L. B.: BE-FAST (Balance, Eyes, Face, Arm, Speech, Time): reducing the proportion of strokes missed using the FAST mnemonic. *Stroke*, 2017, 48, s. 479–481.
- 6 Václavík, D. – Bar, M. – Klečka, L., et al.: Prehospital stroke scale (FAST PLUS Test) predicts patients with intracranial large vessel occlusion. *Brain and Behavior*, 0, e01087.
- 7 Věstník MZ ČR.
- 8 Bar, M. – Tomek, A.: Organization of stroke care in the Czech Republic. *Neurologia Praxi*, 2020, 21, s. 176–180.
- 9 Barber, P. A. – Demchuk, A. M. – Zhang, J., et al.: Validity and reliability of a quantitative computed tomography score in predicting outcome of hyperacute stroke before thrombolytic therapy. ASPECTS Study Group. Alberta Stroke Programme Early CT Score. *Lancet*, 2000, 355, s. 1670–1674.
- 10 Berge, E. – Whiteley, W. – Audebert, H., et al.: European Stroke Organisation (ESO) guidelines on intravenous thrombolysis for acute ischaemic stroke. *Eur Stroke J*, 2021, 6, s. I–LXII.
- 11 Turc, G. – Bhogal, P. – Fischer, U., et al.: European Stroke Organisation (ESO) – European Society for Minimally Invasive Neurological Therapy (ESMINT) Guidelines on Mechanical Thrombectomy in Acute Ischemic Stroke. *J Neurointerv Surg*, 2023, 15, s. e8.
- 12 De Sousa, D. A. – Wilkie, A. – Norving, B., et al.: Delivery of acute ischaemic stroke treatments in the European region in 2019 and 2020. *Eur Stroke J*, 2023, 8, s. 618.

Variabilita krevního tlaku v ambulantní praxi: Jak s ní pracovat?

MUDr. Alena Hrubeš Krajčoviechová, Ph.D. Centrum kardiovaskulární prevence 1. LF UK a Fakultní Thomayerovy nemocnice, Praha

- 1 Parati, G. – Bilo, G. – Kollias, A., et al.: Blood pressure variability: methodological aspects, clinical relevance and practical indications for management – a European Society of Hypertension position paper. *J Hypertens*, 2023, 41, s. 527–544.
- 2 Palatini, P. – Saladini, F. – Mos, L., et al.: Short-term blood pressure variability outweighs average 24-h blood pressure in the prediction of cardiovascular events in hypertension of the young. *J Hypertens*, 2019, 37, s. 1419–1426.
- 3 Schutte, A. E. – Kollias, A. – Stergiou, G.: Blood pressure and its variability: classic and novel measurement techniques. *Nat Rev Cardiol*, 2022, 19, s. 643–654.
- 4 Bilo, G. – Dolan, E. – O'Brien, E., et al.: The impact of systolic and diastolic blood pressure variability on mortality is age dependent: Data from the Dublin Outcome Study. *Eur J Prev Cardiol*, 2020, 27, s. 355–364.
- 5 Kikuya, M. – Ohkubo, T. – Metoki, H., et al.: Day-by-day variability of blood pressure and heart rate at home as a novel predictor of prognosis: the Ohasama study. *Hypertension*, 2008, 52, s. 1045–1050.
- 6 Dahlöf, B. – Sever, P. S. – Poulter, N. R., et al.: Prevention of cardiovascular events with an antihypertensive regimen of amlodipine adding perindopril as required versus atenolol adding bendroflumethiazide as required, in the Anglo-Scandinavian Cardiac Outcomes Trial-Blood Pressure Lowering Arm (ASCOT-BPLA): a multicentre randomised controlled trial. *Lancet*, 2005, 366, s. 895–906.
- 7 Poulter, N. R. – Wedel, H. – Dahlöf, B., et al.: Role of blood pressure and other variables in the differential cardiovascular event rates noted in the Anglo-Scandinavian Cardiac Outcomes Trial-Blood Pressure Lowering Arm (ASCOT-BPLA). *Lancet*, 2005, 366, s. 907–913.
- 8 Rothwell, P. M. – Howard, S. C. – Dolan, E., et al.: Prognostic significance of visit-to-visit variability, maximum systolic blood pressure, and episodic hypertension. *Lancet*, 2010, 375, s. 895–905.
- 9 Gupta, A. – Whiteley, W. N. – Goddec, T., et al.: Legacy benefits of blood pressure treatment on cardiovascular events are primarily mediated by improved blood pressure variability: the ASCOT trial. *Eur Heart J*, 2024, 45, s. 1159–1169.
- 10 Rothwell, P. M.: Limitations of the usual blood-pressure hypothesis and importance of variability, instability, and episodic hypertension. *Lancet*, 2010, 375, s. 938–948.
- 11 McEvoy, J. W. – McCarthy, C. P. – Bruno, R. M., et al.: 2024 ESC Guidelines for the management of elevated blood pressure and hypertension. *Eur Heart J*, 2024, 45, s. 3912–4018.
- 12 Webb, A. J. S. – Fischer, U. – Mehta, Z., et al.: Effects of antihypertensive-drug class on interindividual variation in blood pressure and risk of stroke: a systematic review and meta-analysis. *Lancet*, 2010, 375, s. 906–915.
- 13 Simons, L. A. – Chung, E. – Ortiz, M.: Long-term persistence with single-pill, fixed-dose combination therapy versus two pills of amlodipine and perindopril for hypertension: Australian experience. *Curr Med Res Op*, 2017, 33, s. 1783–1787.
- 14 Kronish, I. M. – Lynch, A. I. – Oparil, S., et al.: The association between antihypertensive medication nonadherence and visit-to-visit variability of blood pressure: findings from the Antihypertensive and Lipid-Lowering Treatment to Prevent Heart Attack Trial (ALLHAT). *Hypertension*, 2016, 68, s. 39–45.
- 15 Nardin, C. – Rattazzi, M. – Pualetto, P.: Blood pressure variability and therapeutic implications in hypertension and cardiovascular diseases. *High Blood Press Cardiovasc Prev*, 2019, 26, s. 353–359.
- 16 Brugs, J. J. – Ferrari, R. – Simoons, M. L.: Angiotensin-converting enzyme inhibition by perindopril in the treatment of cardiovascular disease. *Expert Rev Cardiovasc Ther*, 2009, 7, s. 345–360.
- 17 Patel, A. – MacMahon, S. – Chalmers, J., et al.: ADVANCE Collaborative Group: Effects of a fixed combination of perindopril and indapamide on macrovascular and microvascular outcomes in patients with type 2 diabetes mellitus (the ADVANCE trial): a randomised controlled trial. *Lancet*, 2007, 370, s. 829–840.

Chronické žilní onemocnění

MUDr. PhDr. Zdeňka Nováková, Ph.D. Praktický lékař pro dospělé, Hrušovany u Brna

- 1 Eberhardt, R. T. – Raffetto, J. D.: Chronic venous insufficiency. *Circulation*, 2014, 130, s. 333–336.
- 2 Lurie, F. – Passman, M. – Meisner, M., et al.: The 2020 update of the CEAP Classification system and reporting standards. *J Vasc Surg Venous Lymphat Disord*, 2020, 8, s. 342–352.
- 3 Kaplan, R. M. – Criqui, M. H. – Dennenberg, J. O., et al.: Quality of life in patient with chronic venous disease: San Diego population study. *J Vasc Surg*, 2003, 37, s. 1047–1053.
- 4 Branisteau, D. E. – Feodor, T. – Baila, S., et al.: Impact of chronic venous disease on quality of life. *Exp Ther Med*, 2019, 17, s. 1091–1096.
- 5 Bergan, J. J. – Pascarella, L. – Schmid-Schönbein, G.: Pathogenesis of primary chronic venous disease. *J Vasc Surg*, 2011, 54, s. 62–69.
- 6 Takase, S. – Delano, F. A. – Lerond, L., et al.: Inflammation in chronic venous insufficiency. *J Vasc Res*, 1999, 36, s. 3–10.
- 7 Howlander, H. M.: Symptoms of chronic venous disease and association with systemic inflammatory markers. *J Vasc Surg*, 2003, 38, s. 950–954.
- 8 Langer, R. D. – Ho, E. – Denenberg, J. O., et al.: Relationship between symptoms and venous disease. *Arch Intern Med*, 2005, 165, s. 1420–1424.
- 9 Daziger, N.: Pathophysiology of pain in venous disease. *J Mal Vasc*, 2007, 32, s. 1–7.
- 10 Moffat, C. J. – Morgan, P. – Doherty, D.: *The Lymphoedema Framework: a consensus on lymphoedema bandaging*. EWMA Focus Document: *Lymphoedema bandaging in practice*. Medical Education Partnership Ltd., 2005, s. 5–9.
- 11 Vuylsteke, M. E. – Klifod, L. – Mansilha, A.: Endovenous ablation. *Int Angiol*, 2019, 38, s. 22–38.
- 12 Coleridge Smith, P.: Foam and liquid sclerotherapy for varicose veins. *Phlebology*, 2009, 24, suppl. 1, s. 62–72.
- 13 Chiesa, R., et al.: Chronic venous disorders: Correlation between visible signs, symptoms, and presence of functional disease. *J Vasc Surg*, 2007, 46, s. 322–330.
- 14 Nicolaidis, A., et al.: Management of chronic venous disorders of the lower limbs – Guidelines According to Scientific Evidence: Chapter 8. *Int Angiol*, 2018, 37, s. 232–254.
- 15 Nováková, Z.: Chronické žilní onemocnění. *PROFI Medicína*. Dostupné z: <https://profilmedicina.cz/chronicke-zilni-onemocneni/>, vyhledáno 14. 11. 2024.
- 16 Karetová, D.: Optimální přístup k léčbě chronického žilního onemocnění. Dostupné z: <https://www.tribune.cz/nase-titulny/medical-tribune>, vyhledáno 14. 11. 2024.
- 17 Karetová, D. – Vlachovský, R. – Vojtíšková, J., et al.: *Chronická žilní onemocnění. Doporučené diagnostické a terapeutické postupy pro všeobecné praktické lékaře 2024*. Novelizace 2024. Dostupné z: <https://svl.cz/svl-docs/doporucene-postupy/37/dp-chzo-2024.pdf>, vyhledáno 14. 11. 2024.
- 18 Bouskela, E. – Crino, F. Z. – Marcelon, G.: Inhibitory effect of the Ruscus extract and of the flavonoid hesperidine methylchalcone on increased microvascular permeability induced by various agents in the hamster cheek pouch. *J Cardiovasc Pharmacol*, 1993, 22, s. 225–230.

Betablokátory v léčbě hypertenze. Klidová tepová frekvence jako nezávislý kardiovaskulární rizikový faktor

MUDr. Július Gelžinský, Ph.D. Interní ambulance, EUC Klinika Plzeň

- 1 Visseren, F. L. J. – Mach, F. – Smulders, Y. M., et al.: 2021 ESC Guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice. *Eur Heart J*, 2021, 42, s. 3227–3337.
- 2 Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR. ÚZIS ČR. 2021. Zemědělí 2020.
- 3 Cífková, R. – Bruthans, J. – Wohlfahrt, P., et al.: The prevalence of major cardiovascular risk factors in the Czech population in 2015–2018. The Czech post-MONICA study. *Cor Vasa*, 2020, 62, s. 6–16.
- 4 Widimský, J. – Filipovský, J. – Ceral, J., et al.: Diagnostické a léčebné postupy u arteriální hypertenze – verze 2017. Doporučení České společnosti pro hypertenzi. *Vnitřní Lékař*, 2018, 64, s. 771–796.
- 5 Mancía, G. – Kreutz, R. – Brunström, M., et al.: 2023 ESH Guidelines for the management of arterial hypertension. The Task Force for the management of arterial hypertension of the European Society of Hypertension: Endorsed by the International Society of Hypertension (ISH) and the European Renal Association (ERA). *J Hypertens*, 2023, 41, s. 1874–2071.
- 6 Xiao-Jing, Ch. – Barywani, S. B. – Hansson, P. O., et al.: Impact of changes in heart rate with age on all-cause death and cardiovascular events in 50-year-old men from the general population. *Open Heart*, 2019, 6, e000856.
- 7 Stevo, J. – Palatini, P. – Kjeldsen, S. E., et al.: Usefulness of heart rate to predict cardiac events in treated patients with high-risk systemic hypertension. *Am J Cardiol*, 2012, 109, s. 685–692.
- 8 de Champlain, J. – Karas, M. – Toal, C., et al.: Effects of antihypertensive therapies on the sympathetic nervous system. *Can J Cardiol*, 1999, 15, suppl. A, s. 8A–14A.
- 9 Grassi, G. – Ram, V. S.: Evidence for a critical role of the sympathetic nervous system in hypertension. *J Am Soc Hypertens*, 2016, 10, s. 457–466.
- 10 Wellstein, A. – Palm, D. – Belz, G. G.: Affinity and selectivity of β -adrenoceptor antagonists in vitro. *J Cardiovasc Pharmacol*, 1986, 8, suppl. 11, s. S36–S40.
- 11 Wellstein, A. – Palm, D. – Belz, G. G., et al.: Reduction of exercise tachycardia in man after propranolol, atenolol and bisoprolol in comparison to beta-adrenoceptor occupancy. *Eur Heart J*, 1987, 8, suppl. M, s. 3–8.
- 12 de la Sierra, A. – Gorostidi, M. – Banegas, J. R., et al.: Ambulatory blood pressures in hypertensive patients treated with one antihypertensive agent: differences among drug classes and among drugs belonging to the same class. *J Clin Hypertens*, 2015, 17, s. 857–865.
- 13 Ferrari, R. – Rosano, G. M.: Not just numbers, but years of science: Putting the ACE inhibitor – ARB meta-analyses into context. *Int J Cardiol*, 2013, 166, s. 286–288.
- 14 Reiter, M. J.: Cardiovascular drug class specificity: β -blockers. *Prog Cardiovasc Dis*, 2004, 47, s. 11–33.
- 15 Camm, A. J. – Lüscher, T. F. – Maurer, G., et al.: *The ESC textbook of cardiovascular medicine*. Oxford University Press/European Society of Cardiology, Oxford, 2019, s. 395–396.
- 16 Reiter, M. J.: Cardiovascular drug class specificity: β -blockers. *Prog Cardiovasc Dis*, 2004, 47, s. 11–33.
- 17 Gradman, A. H. – Parisé, H. – Lefebvre, P., et al.: Initial combination therapy reduces the risk of cardiovascular events in hypertensive patients. *Hypertension*, 2013, 61, s. 309–318.
- 18 Brugs, J. J. – Bertrand, M. – Remme, W., et al.: The treatment effect of an ACE-inhibitor based regimen with perindopril in relation to beta-blocker use in 29,463 patients with vascular disease: a combined analysis of individual data of ADVANCE, EUROPA and PROGRESS trials. *Cardiovasc Drugs Ther*, 2017, 31, s. 391–400.
- 19 Abeel, M. – Gupta, A. – Constance, C.: Concomitant treatment of hypertensive patients with bisoprolol and perindopril in routine clinical practice: a post hoc analysis of the CONFIDENCE II, PROTECT I, and PROTECT III observational studies. *Adv Ther*, 2022, 39, s. 391–404.
- 20 Kobalava, Z. – Kvasnikov, B. – Burtsev, Y.: Effectiveness and tolerability of bisoprolol/perindopril single-pill combination in patients with arterial hypertension and a history of myocardial infarction: the PRIDE observational study. *Adv Ther*, 2023, 40, s. 2725–2740.
- 21 Boytsov, S. A. – Burtsev, Y. P. – Khomitskaya, Y. V., et al.: Effectiveness and tolerability of the single-pill combination of bisoprolol and perindopril in patients with arterial hypertension and stable coronary artery disease in daily clinical practice: the STYLE study. *Adv Ther*, 2021, 38, s. 3299–3313.
- 22 Cordero, A. – Bertomeu-Martínez, V. – Mazón, P., et al.: Erectile dysfunction in high-risk hypertensive patients treated with beta-blockade agents. *Cardiovasc Ther*, 2010, 28, s. 15–22.
- 23 Ko, D. T.: β -blocker therapy and symptoms of depression, fatigue, and sexual dysfunction. *JAMA*, 2002, 288, s. 351.
- 24 Silvestri, A.: Report of erectile dysfunction after therapy with beta-blockers is related to patient knowledge of side effects and is reversed by placebo. *Eur Heart J*, 2003, 24, s. 1928–1932.

Možnosti léčby pacientů s čerstvě zachycenou demencí v ordinaci praktického lékaře

prof. MUDr. Martin Vališ, Ph.D., FEAN Výzkumný ústav biomedicínských věd, Hradec Králové; International Clinical Research Center, Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně

MUDr. Simona Halúsková Neurologická klinika, Pardubická nemocnice – Nemocnice Pardubického kraje a LF UK v Hradci Králové

- 1 Gale, S. A. – Acar, D. – Daffner, K. R.: Dementia. *Am J Med*, 2018, 131, s. 1161–1169.
- 2 World Health Organisation. Dementia. Dostupné z: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/dementia>, vyhledáno 22. 10. 2024.
- 3 WHO Global status report on the public health response to dementia 2017–2025. Dostupné z: https://cdn.who.int/media/docs/default-source/mental-health/dementia/who_dementia-infographic_2021-09-23_dv.pdf?sfvrsn=d9ecdc14_3, vyhledáno 22. 10. 2024.
- 4 ÚZIS ČR. Publikované prediktivní modely. Analytické a prediktivní výstupy. Dostupné z: <https://psychiatrie.uzis.cz/res/file/publikovane-prediktivni-modely.pdf>, vyhledáno 22. 10. 2024.
- 5 Korábečný, J. – Soukup, O. – Vališ, M., et al.: *Alzheimerova nemoc. Patofyziologie – Klinika – Farmakoterapie*. Praha, Maxdorf Jesenius, 2020. Dostupné z <https://eshop.maxdorf.cz/user/documents/upload/data/dl/Alzheimerova%20nemoc.pdf>, vyhledáno 22. 10. 2024.
- 6 Qiu, C. – Kivipelto, M. – von Strauss, E.: Epidemiology of Alzheimer's disease: occurrence, determinants, and strategies toward intervention. *Dialogues Clin Neurosci*, 2009, 11, s. 111–128.
- 7 Terao, I. – Kodama, W.: Comparative efficacy, tolerability and acceptability of donanemab, lecanemab, aducanumab and lithium on cognitive function in mild cognitive impairment and Alzheimer's disease: a systematic review and network meta-analysis. *Ageing Res Rev*, 2024, 94, 102203.
- 8 Rusina, R. – Franková, V. – Baroš, A., et al.: Vznikající doporučené postupy pro diagnostiku a léčbu Alzheimerovy nemoci a jiných kognitivních poruch: mezioborový konsenzus. *Psychiatr Praxi*, 2024, 25, s. 83–86.
- 9 Holmerová, I.: Praktický lékař a demence. *Med Praxi*, 2019, 16, s. 247–253.
- 10 Foley, T. – Jennings, A. – Swanwick, G.: Dementia. Diagnosis & management in general practice. Quick Reference Guide; 2019. Dostupné z: <https://www.hse.ie/eng/dementia-pathways/files/dementia-diagnosis-and-management-in-general-practice.pdf>, vyhledáno 22. 10. 2024.
- 11 Leitlinien 2016: S3-Leitlinie „Demenzen“ (Langversion – Januar 2016). Dostupné z: <https://www.deutsche-alzheimer.de/fileadmin/Alz/pdf/pressemitteilungen/S3-LL-Demenzen-240116.pdf>, vyhledáno 22. 10. 2024.
- 12 Laver, K. – Cumming, R. G. – Dyer, S. M., et al.: Clinical practice guidelines for dementia in Australia. *Med J Aust*, 2016, 204, s. 191–193.
- 13 Hort, J. – O'Brien, J. T. – Gainotti, G., et al.: EFNS guidelines for the diagnosis and management of Alzheimer's disease. *Eur J Neurol*, 2010, 17, s. 1236–1248.
- 14 Velayudhan, L. – Ryu, S. H. – Raczek, M., et al.: Review of brief cognitive tests for patients with suspected dementia. *Int Psychogeriatr*, 2014, 26, s. 1247–1262.
- 15 Borson, S. – Scanlan, J. M. – Chen, P., et al.: The Mini-Cog as a screen for dementia: validation in a population-based sample. *J Am Geriatr Soc*, 2003, 51, s. 1451–1454.
- 16 Franková, V.: Demence u Alzheimerovy choroby. *Psychiatr praxi*, 2017, 18, s. 30–33.
- 17 Guo, J. – Wang, Z. – Liu, R., et al.: Memantine, donepezil, or combination therapy-what is the best therapy for Alzheimer's disease? A network meta-analysis. *Brain Behav*, 2020, 10, e01831.
- 18 Leitlinien 2023: S3-Leitlinie „Demenzen“ (Langversion 2023). Dostupné z: [https://www.dgppn.de/_Resources/Persistent/1f641e4edaf5c5d5a5114ee69146ba459a7da6b3/S3-Leitlinie%20Demenzen_Langversion_2023_11_28_Final%20\(003\).pdf](https://www.dgppn.de/_Resources/Persistent/1f641e4edaf5c5d5a5114ee69146ba459a7da6b3/S3-Leitlinie%20Demenzen_Langversion_2023_11_28_Final%20(003).pdf), vyhledáno 22. 10. 2024.
- 19 Ismail, Z. – Black, S. E. – Camicioli, R., et al.: Recommendations of the 5th Canadian Consensus Conference on the diagnosis and treatment of dementia. *Alzheimers Dement*, 2020, 16, s. 1182–1195.
- 20 Livingston, G. – Huntley, J. – Sommerlad, A., et al.: Dementia prevention, intervention, and care: 2020 report of the Lancet Commission. *Lancet*, 2020, 396, s. 413–446.

Jak zlepšit kvalitu života pacientů s migrénou

MUDr. Ingrid Niedermayerová Neurologie Brno, s. r. o., a II. neurologická klinika, LF a FN Brno

- 1 Diamond, S. – Bigal, M. E. – Silberstein, S. D., et al.: A patterns of diagnosis and acute and preventive treatment for migraine in the United States: results from the American Migraine Prevalence and Prevention Study. *Headache*, 2007, 47, s. 355–363.
- 2 Vos, T., et al.: Global burden of 369 diseases and injuries in 204 countries and territories, 1990–2019: a systematic analysis for the global burden of disease study 2019. *Lancet*, 2020, 396, s. 1204–1222.
- 3 Stovner, L. J., et al.: Global, regional, and national burden of migraine and tension-type headache, 1990–2016: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2016. *Lancet Neurol*, 2018, 17, s. 954–976.
- 4 The International Classification of Headache Disorders. 3rd edition. *Cephalalgia*, 2018, 38, s. 1–211.
- 5 Ferrari, M. D. – Roon, K. I. – Lipton, R. B., et al.: Oral triptans (serotonin 5-HT_{1B/1D} agonists) in acute migraine treatment: a meta-analysis of 53 trials. *Lancet*, 2001, 358, s. 1668–1675.
- 6 SPC Sumatriptan. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/download/spc/SPC3066.pdf>, vyhledáno 11. 9. 2024.
- 7 Joyner, K. R. – Morgan, K. W.: Novel therapies in acute migraine management: small-molecule calcitonin gene-receptor antagonists and serotonin 1F receptor agonist. *Ann Pharmacother*, 2021, 55, s. 745–759.
- 8 Kotas, R.: Nové perspektivy léčby migrény. *Neural Praxi*, 2017, 18, s. 179–185.
- 9 SPC Vydura, dostupné z: <https://www.sukl.cz/modules/procedures/detail.php?spz=SUKL543723%2F2023>, vyhledáno 11. 9. 2024.
- 10 Silberstein, S. D.: Preventive migraine treatment. *Continuum (Minneapolis Minn)*, 2015, 21, s. 973–989.
- 11 Novotná, I.: Bolesti hlavy, migréna, léčba a profylaxe. *Neural Praxi*, 2019, 20, s. 302–306.
- 12 Hepp, Z., et al.: Adherence to oral migraine-preventive medications among patients with chronic migraine. *Cephalalgia*, 2015, 35, s. 478–488.
- 13 Hepp, Z. – Dodick, D. W. – Varon, S. F., et al.: Persistence and switching patterns of oral migraine prophylactic medications among patients with chronic migraine: A retrospective claims analysis. *Cephalalgia*, 2017, 37, s. 470–485.
- 14 Blumenfeld, A. M., et al.: Pattern of use and reasons of discontinuation of prophylactic medication for episodic and chronic migraine:

- results from second international burden of migraine study (IBMS-II). *Headache*, 2013, 53, s. 644–655.
- 15 Edvinsson, L., et al.: CGRP as the target of new migraine therapies – successful translation from bench to clinic. *Nat Rev Neurol*, 2018, 14, s. 338–350.
- 16 Levin, M. – Silberstein, S. D. – Gilbert, R., et al.: Basic considerations for the use of monoclonal antibodies in migraine. *Headache*, 2018, 58, s. 1689–1696.
- 17 Moreno-Ajona, D. – Pérez-Rodríguez, A. – Goadsby, P. J.: Small-molecule CGRP receptor antagonists: A new approach to the acute and preventive treatment of migraine. *Med Drug Discov*, 2020, 7, 100053.
- 18 SPC Aimovig. Dostupné z: https://ec.europa.eu/health/documents/community-register/2018/20180726141585/anx_141585_cs.pdf, vyhledáno 11. 9. 2024.
- 19 SPC Ajovy. Dostupné z: https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/ajovy-epar-product-information_en.pdf, vyhledáno 11. 9. 2024.
- 20 SPC Emgality. Dostupné z: <https://www.ema.europa.eu/en/medicines/human/EPAR/emgality>, vyhledáno 11. 9. 2024.
- 21 SPC Vyepti. Dostupné z: https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/vyepti-epar-product-information_en.pdf, vyhledáno 11. 9. 2024.
- 22 SPC Aquipta. Dostupné z: <https://www.ema.europa.eu/en/medicines/human/EPAR/aquipta>, vyhledáno 11. 9. 2024.
- 23 Nežádal, T. – Marková, J. – Bártková, A., et al.: CGRP monoklonální protilátky v léčbě migrény – indikační kritéria a terapeutická doporučení pro Českou republiku. *Česk Slov Neurol N*, 2020, 83/ 116, s. 445–451.
- 24 Sacco, S. – Bendtsen, L. – Ashina, M., et al.: European Headache Federation Guideline on the use of monoclonal antibodies acting on the calcitonin gene related peptide or its receptor for migraine prevention. *J Headache Pain*, 2019, 20, s. 6.

Léčba deprese venlafaxinem

prof. MUDr. Eva Češková, CSc. Psychiatrická klinika, LF MU a FN Brno; KPN LF Univerzity Ostrava, Oddělení psychiatrie, FN Ostrava

- 1 Global, regional, and national burden of 12 mental disorders in 204 countries and territories, 1990–2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. *Lancet Psychiatry*, 2022, 9, s. 137–150.
- 2 Chen, P. J. – Pusica, Y. – Sohaei, D., et al.: An overview of mental health during the COVID-19 pandemic. *Diagnosis*, 2021, 8, s. 403–412.
- 3 Nierenberg, A. A. – DeCecco, L. M.: Definitions of antidepressant treatment response, remission, nonresponse, partial response, and other relevant outcomes: a focus on treatment-resistant depression. *J Clin Psychiatry*, 2001, 62, suppl. 16, s. 5–9.
- 4 Češková, E.: Postavení venlafaxinu v léčbě depresivních a úzkostných poruch. *Remedia*, 2008, 18, s. 201–203.
- 5 Fagiolini, A. – Cardoner, N. – Pirildar, S., et al.: Moving from serotonin to serotonin-norepinephrine enhancement with increasing venlafaxine dose: clinical implications and strategies for a successful outcome in major depressive disorder. *Expert Opin Pharmacother*, 2023, 24, s. 1715–1723.
- 6 Morašiče, S. – Krzysztanek, M.: Symptom cluster-matching antidepressant treatment: a case series pilot study. *Pharmaceuticals*, 2021, 14, s. 526.
- 7 Nutt, D. – Demyttenaere, K. – Janka, Z., et al.: The other face of depression, reduced positive affect: the role of catecholamines in causation and cure. *J Psychopharmacol*, 2007, 21, s. 461–471.
- 8 Tran, P. V. – Bymaster, F. P. – McNamara, R. K., et al.: Dual monoamine modulation for improved treatment of major depressive disorder. *J Clin Psychopharmacol*, 2003, 23, s. 78–86.
- 9 Thase, M. E. – Shelton, R. C. – Khan, A.: Treatment with venlafaxine extended release after SSRI nonresponse or intolerance: a randomized comparison of standard- and higher-dosing strategies. *J Clin Psychopharmacol*, 2006, 26, s. 250–258.
- 10 Robinson, C. – Dalal, S. – Chitneni, A., et al.: A Look at commonly utilized serotonin noradrenaline reuptake inhibitors (SNRIs) in chronic pain. *Health Psychol Res*, 2022, 10, 32309.
- 11 Crandall, C. J. – Mehta, J. M. – Manson, J. E.: Management of menopausal symptoms: A review. *JAMA*, 2023, 329, s. 405–420.

Někdy i malá změna, může změnit celý život aneb Syntroxine v praxi – kazuistika

MUDr. Kateřina Himmelová, MBA Hi-dent, s. r. o., diabetologicko-endokrinnologická ambulance, Ostrava

- 1 Ducharme, M. – Scarsi, C. – Bettazzi, E., et al.: A novel levothyroxine solution results in similar bioavailability whether taken 30 or just 15 minutes before a high-fat high-calorie meal. *Thyroid*, 2022, 32, s. 897–904.
- 2 Onemocnění štítné žlázy v klinické praxi. Dostupné z: <https://www.tribune.cz/archiv/onemocneni-stitne-zlazy-v-klinicke-praxi/>, vyhledáno 2. 10. 2024.
- 3 Eghtedari, B. – Correa, R.: Levothyroxine. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK539808/>, vyhledáno 2. 10. 2024.
- 4 Yue, C. S. – Scarsi, C. – Bettazzi, E., et al.: Proton Pump inhibitors do not affect the bioavailability of a novel liquid formulation of levothyroxine. *Endocr Pract*, 2024, 30, s. 513–520.
- 5 Marek, J. – Hána, V., et al.: *Endokrinologie*. 2017, Praha, Galén.

Použití Syntroxinu v každodenní praxi – kazuistika

MUDr. Milena Budíková INTERKRIN, s. r. o., Ústí nad Labem

- 1 Hána, V.: *Endokrinologie pro praxi*. Maxdorf Jessenius, Praha, 2019.
- 2 Frank, H. – Müller, P., et al.: *Endokrinologie pro praxi. Diagnostika a léčba od A do Z*. Grada, Praha, 2020.
- 3 Jameson, J. L.: *Harrison's Endocrinology*. McGraw Hill Professional, 2013.

Racekadotril v léčbě průjmu

doc. MUDr. Jiří Slíva, Ph.D. Ústav farmakologie, 3. LF UK, Praha

- 1 GBD 2016 Diarrhoeal Disease Collaborators. Estimates of the global, regional, and national morbidity, mortality, and aetiologies of diarrhoea in 195 countries: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2016. *Lancet Infect Dis*, 2018, 18, s. 1211–1228.
- 2 Cullen, J. M. – Cascella, M.: Physiology, Enkephalin (online). In: StatPearls, Treasure Island (FL), StatPearls Publishing, 2022.
- 3 Duque-Díaz, E. – Alvarez-Ojeda, O. – Covenñas, R.: Enkephalins and ACTH in the mammalian nervous system. *Vitam Horm*, 2019, 111, s. 147–193.
- 4 Holden, J. E. – Jeong, Y. – Forrest, J. M.: The endogenous opioid system and clinical pain management. *AACN Clin Issues*, 2005, 16, s. 291–301.
- 5 Lecomte, J. M.: An overview of clinical studies with racecadotril in adults. *Int J Antimicrob Agents*, 2000, 14, s. 81–87.
- 6 Hamza, H. – Ben Khalifa, H. – Baumer, P., et al.: Racecadotril versus placebo in the treatment of acute diarrhoea in adults. *Aliment Pharmacol Ther*, 1999, 13, suppl. 6, s. 15–19.
- 7 Fischbach, W. – Andresen, V. – Eberlin, M., et al.: A comprehensive comparison of the efficacy and tolerability of racecadotril with other treatments of acute diarrhea in adults. *Front Med*, 2016, 3, s. 44.
- 8 Cézar, J. P. – Duhamel, J. F. – Meyer, M., et al.: Efficacy and tolerability of racecadotril in acute diarrhea in children. *Gastroenterology*, 2001, 120, s. 799–805.
- 9 Veteš, J. M. – Berard, H. – Fretault, N., et al.: Comparison of racecadotril and loperamide in adults with acute diarrhoea. *Aliment Pharmacol Ther*, 1999, 13, suppl. 6, s. 21–26.
- 10 Prado, D.: Global Adult Racecadotril Study Group: A multinational comparison of racecadotril and loperamide in the treatment of acute watery diarrhoea in adults. *Scand J Gastroenterol*, 2002, 37, s. 656–661.
- 11 Wang, H. H. – Shieh, M. J. – Liao, K. F.: A blind, randomized comparison of racecadotril and loperamide for stopping acute diarrhea in adults. *World J Gastroenterol*, 2005, 11, s. 1540–1543.
- 12 Gallelli, L. – Colosimo, M. – Tolotta, G. A., et al.: Prospective randomized double-blind trial of racecadotril compared with loperamide in elderly people with gastroenteritis living in nursing homes. *Eur J Clin Pharmacol*, 2010, 66, s. 137–144.
- 13 Sudha, S. P. – Mohan, P. – Patil, N., et al.: Racecadotril versus loperamide in acute radiation enteritis: a randomized, double-masked, phase 3, noninferiority trial. *Int J Radiat Oncol Biol Phys*, 2024, 118, s. 616–625.
- 14 Duval-Iflah, Y. – Berard, H. – Baumer, P., et al.: Effects of racecadotril and loperamide on bacterial proliferation and on the central nervous system of the newborn gnotobiotic piglet. *Aliment Pharmacol Ther*, 1999, 13, suppl. 6, s. 9–14.
- 15 Eberlin, M. – Mück, T. – Michel, M. C.: A comprehensive review of the pharmacodynamics, pharmacokinetics, and clinical effects of the neutral endopeptidase inhibitor racecadotril. *Front Pharmacol*, 2012, 3, s. 93.
- 16 Rautenberg, T. A. – Downes, M. – Kiet, P. H. T., et al.: Evaluating the cost utility of racecadotril in addition to oral rehydration solution versus oral rehydration solution alone for children with acute watery diarrhea in four low middle-income countries: Egypt, Morocco, Philippines and Vietnam. *J Med Econ*, 2022, 25, s. 274–281.

Racionální léčba infekcí dýchacích cest v ordinaci praktického lékaře s ohledem na antibiotickou rezistenci

MUDr. Ludmila Bezdíčková ordinace praktického lékaře, Praha 6; Katedra všeobecného praktického lékařství, IPVZ, Praha,

MUDr. Pavel Vychytil ordinace praktického lékaře, Letohrad; Kabinet veřejného zdravotnictví, 3. LF UK, Praha

- 1 Mucha, C. – Býma, S. – Šonka, P., et al.; Společnost všeobecného lékařství ČLS JEP: *Doporučené diagnostické a terapeutické postupy pro všeobecné praktické lékaře. Telemedicina*. 2020. Dostupné z: <https://www.svl.cz/svl-docs/doporucene-postupy/27/telemedicina-2020.pdf>, vyhledáno 9. 10. 2024.
- 2 ECDC: Antimicrobial resistance. Dostupné z: <https://www.ecdc.europa.eu/en/antimicrobial-resistance>, vyhledáno 9. 10. 2024.
- 3 Surveillance and disease data for antimicrobial resistance. Dostupné z: <https://www.ecdc.europa.eu/en/antimicrobial-resistance/surveillance-and-disease-data>, vyhledáno 9. 10. 2024.
- 4 www.antibiotickarezistence.cz
- 5 Subkomise pro antibiotickou politiku ČLS JEP. Dostupné z: <https://www.cls.cz/antibioticka-politika>, vyhledáno 9. 10. 2024.
- 6 Bezdíčková, L.: Vybraná očkování v dospělosti u rizikových skupin pacientů. *Farmakoterapeutická revue*, 2023. Dostupné z: <https://farmakoterapeutickarevue.cz/cs/vybrana-ockovani-v-dospelosti-u-rizikovych-skupin-pacientu>, vyhledáno 9. 10. 2024.
- 7 Centorovo skóre. Dostupné z: <https://www.mdcalc.com/calc/104/centor-score-modified-mcisaac-strep-pharyngitis>, vyhledáno 9. 10. 2024.
- 8 CURB-65. Dostupné z: <https://www.mdcalc.com/calc/324/curb-65-score-pneumonia-severity>, vyhledáno 9. 10. 2024.
- 9 Bezdíčková, L. – Štefan, M.; Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně (ČLS JEP), Společnost všeobecného lékařství: *Doporučení k diagnostice a léčbě pertuse v ordinaci praktického lékaře*. 2024. Dostupné z: https://www.svl.cz/svl-docs/clanky/71/docs/doporuceni-k-diagnostice-a-lecbe-pertuse-8_3_24-final.pdf, vyhledáno 9. 10. 2024.
- 10 Kancelář zdravotního pojištění – portál ukazatelů antibiotické preskripce u VPL. Dostupné z: <https://puk.kancelarzp.cz/ukazatele-pro-prakticke-vseobecne-lekare/>, vyhledáno 9. 10. 2024.
- 11 Little, P. – Moore, M. – Kelly, J., et al.: Delayed antibiotic prescribing strategies for respiratory tract infections in primary care: pragmatic, factorial, randomised controlled trial. *BMJ*, 2014, 348, g1606.